

Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
Університет Яна Кохановського (м. Кельце, Польща)
Тбіліський державний університет імені
Іване Джавахішвілі (м. Тбілісі, Грузія)
Технічний університет (м. Кошице, Словаччина)
Технологічний університет (м. Кельце, Польща)
Університет суспільних наук (м. Лодзь, Польща)
Folkuniversitetet (м. Уппсала, Швеція)
Яський університет ім. А. Й. Кузи (м. Яси, Румунія)
Регіональна туристична організація
Свентокшиського Воеводства (м. Кельце, Польща)
Технологічний парк (м. Кельце, Польща)

*До 55-річчя Вінницького торговельно-економічного
інституту ДТЕУ*

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ
ТА ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
XI Міжнародної науково-практичної конференції**

25 вересня 2023 року

Частина I

Вінниця 2023

Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. XI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 25 вересня 2023 р. Вінниця, 2023. Ч. 1. 365с.

У збірнику наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції розглядаються питання управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства та регулювання соціальних проблем в сучасних умовах; сучасної парадигми менеджменту та публічно-владної діяльності, фінансовий механізм забезпечення соціально-економічного розвитку країни; проблеми обліково-аналітичного, контрольного та інформаційного забезпечення управління підприємства. Досліджуються інноваційні моделі та інформаційні технології в науці, освіті, економіці; теоретичні, практичні аспекти сучасного товарознавства; актуальні проблеми маркетингових технологій в умовах євроінтеграції, перспективи розвитку індустрії гостинності та харчової промисловості; історичні, філософські, соціально-психологічні та правові аспекти державотворчих процесів в умовах глобалізованого суспільства.

Висвітлюються інтерактивні технології та методи навчання як засіб формування іншомовної професійної компетенції, теоретичні та практичні аспекти розвитку студентського спорту в системі фізичного виховання ЗВО.

Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – **Замкова Н. Л.**, д-р філос. наук, професор

Відповідальний секретар – **Мартінова Л. Б.**, д-р екон. наук, професор

Члени редакційної колегії:

Громова О. Є., д-р екон. наук, доцент, **Іваницька Н. Б.**, д-р філол. наук, професор,

Прутська О. О., д-р екон. наук, доцент, **Хачатрян В. В.**, д-р екон. наук, доцент,

Чорна Н. М., д-р іст. наук, професор, **Бондар А. А.**, канд. наук з фіз. виховання і

спорту, доцент, **Крупельницька І. Г.**, канд. екон. наук, доцент, **Махначова Н. М.**,

канд. екон. наук, доцент, **Радзіховська Л. М.**, канд. пед. наук, доцент,

Тернова А. С., канд. техн. наук, доцент, **Хом'яченко С. І.**, канд. юрид. наук, доцент.

Друкується за ухвалою вченої ради Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

ISBN 978-966-918-067-4

Наталія Замкова
Директор інституту,
доктор філософських наук, професор,
Заслужений працівник освіти України

55 РОКІВ ДОСЯГНЕНЬ, РОЗВИТКУ, ЗВЕРШЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ІНСТИТУТУ
У СТРУКТУРІ ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно - економічного університету впродовж 55 років є провідним закладом вищої освіти економічного профілю Подільського регіону. Становлення закладу тісно пов'язано із досягненнями та успіхом кожної окремої особистості та колективу в цілому, які є невід'ємною частиною історії нашого краю і держави.

ВТЕІ ДТЕУ починає свою історію з 1968 року, коли наказом Міністра торгівлі Української РСР № 338 від 28 серпня 1968 року було створено Вінницький заочний філіал Київського торговельно-економічного інституту. У 1968-1969 навчальному році діяло три факультети: економічний, торговий і технологічний. Починаючи з 1969-1970 н.р., у Вінницькому філіалі КТЕІ організовано денне відділення.

З 1 липня 1988 року наказом Київського торговельно-економічного інституту № 591 від 18.04.88 р. відкрито Вінницький заочний факультет КТЕІ.

Визначна роль у розвитку нашого інституту належить Мазаракі А. А., ректору Київського національного торговельно-економічного університету, доктору економічних наук, професору, академіку Національної академії педагогічних наук України, заслуженому діячу науки і техніки, лауреату

Державної премії України в галузі науки і техніки. Знаний в Україні та за кордоном вчений, Мазаракі А. А. багато уваги приділяв та приділяє розбудові ДТЕУ, в тому числі його структурних підрозділів.

Знаковим для інституту став 1998 рік, коли за ініціативою ректора КДТЕУ Мазаракі А. А. Вінницький заочний факультет було реорганізовано у Вінницький торговельно-економічний інститут Київського державного торговельно-економічного університету.

Указом Президента України від 11.09.2000 року № 1059/2000 Київському торговельно-економічному університету надано статус національного. Наказом Київського національного торговельно-економічного університету від 25 січня 2022 року № 374 Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ перейменовано на Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету.

За час існування ВТЕІ ДТЕУ відбулися вагомні позитивні зрушення за всіма напрямками навчально-виховної, науково-дослідної та культурно-просвітницької діяльності, які підтверджують тезу про те, що ВТЕІ є провідним, багатогалузевим інститутом на теренах Вінниччини.

Метою стратегічного розвитку ВТЕІ ДТЕУ є: забезпечення високого рівня якості конкурентоспроможної освіти та наукових досліджень відповідно до вимог інноваційного сталого розвитку суспільства та економіки, поглиблення інтеграції в світовий освітній та науковий простір, створення комфортних умов праці, навчання, відпочинку, забезпечення особистісного розвитку всіх учасників навчального процесу згідно з їх індивідуальними здібностями та потребами. Стратегічні цілі ВТЕІ ДТЕУ базуються на основних положеннях Конституції України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», нормативними документами освітньої галузі.

З 2016 року в інституті діє та постійно удосконалюється Система управління якістю ВТЕІ, що підтверджується наявністю сертифіката на Систему управління якістю відповідно ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT), який засвідчує високий рівень управління освітньою діяльністю та якість надання освітніх послуг.

Сьогодні у Вінницькому торговельно-економічному інституті ДТЕУ підготовку фахівців забезпечують три факультети, яким підпорядковано 11 кафедр. До складу обліково-фінансового факультету входить три кафедри: обліку та оподаткування, фінансів, іноземної філології та перекладу; до складу факультету економіки, менеджменту та права – чотири кафедри: менеджменту та адміністрування, економіки та міжнародних відносин, економічної кібернетики та інформаційних систем, права; до складу факультету торгівлі, маркетингу та сфери обслуговування – чотири кафедри: товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва, маркетингу та реклами, туризму та готельно-ресторанної справи, фізичного виховання та спорту.

Сьогодні Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ – навчальний заклад, у якому зосереджений високий інтелектуальний потенціал, який постійно розвиває наукову та інноваційну діяльність як визначальний фактор професійного, інтелектуального та духовного зростання викладачів і студентів.

У ВТЕІ ДТЕУ успішно функціонують: Ресурсний центр зі сталого розвитку, Центр моніторингу якості освітнього процесу та інноваційного розвитку, Центр грантових проєктів, Центр розвитку кар'єри.

В інституті успішно працює «Бізнес-школа», яка пропонує довгострокові, середньострокові, навчальні програми, які дозволять сформувати нову генерацію українських лідерів, що орієнтовані на міжнародні стандарти ведення бізнесу.

Велика увага приділяється розвитку міжнародного співробітництва, налагодженню зв'язків із закладами вищої освіти Швеції, Словаччини, Німеччини, Польщі, Румунії, Литви, Казахстану, Угорщини, Молдови, Грузії, Італії, Греції, Болгарії, Туреччини та інших країн.

Здійснюється ефективна робота в напрямку розширення та поглиблення міжнародних контактів, організації й координації міжнародного співробітництва у галузі освіти та науки з іноземними партнерами, такими як: Університетом Яна Кохановського (м. Кельце, Польща), Академією туризму та

готельної справи (м. Гданськ, Польща), Університетом «Александру Іоан Куза», факультетом економіки та бізнес адміністрування (м. Яси, Румунія), Технологічним університетом (Політехнікою Свентокшиською, м. Кельце, Польща), Регіональною туристичною організацією Свентокшиського Воєводства (м. Кельце, Польща), Технологічним парком (м. Кельце, Польща), Folkuniversitetet (Швеція) та компаніями: Тренінговою і рекрутинговою агенцією JOB TRUST (м. Салоніки, Греція) Компанією KARATZIS S.A. Industrial & Hotelier Enterprises (о. Крит, Греція), Італійським навчальним центром AI Rimini, ТзОВ «Тревел Стаді Ворк» (Словаччина), «ETS BG» Ltd. (Болгарія), ТОВ «Мавіста» Студентська служба працевлаштування» (Німеччина), готельними комплексами «Дружба» (Словаччина), «Планета», «Royal Castle Hotel and Spa» (Болгарія) та ін.

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ - офіційний партнер від України міжнародних грантових проєктів в рамках програми Erasmus+ (KA2): «Heritage Business Strategies for Sustainable Development» (BOSS), «Capacity Building Of Teachers For School Education Through School Coaching Approach» (COACH), проєкт «Match, Attach and Sustain: New methods for Europe's Job Brokers supporting Tourism businesses, Ukrainian refugees and job seekers» MAAS, «Допомога в інтеграції новоприбулим жінкам - переселенкам через підприємництво» «WeCan»; міні-гранту в рамках проєкту «Baltic Network for the Prevention of Early School Leaving (SEE-ME)».

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ є співорганізатором, учасником та виконавцем міжнародних проєктів: «Інтеграційна зустріч для внутрішньо переміщених осіб «Працюємо заради Миру!», «Нетворкінг для внутрішньо переміщених осіб «Працюємо заради Перемоги!», «Серія тренінгів із запобігання домашньому насильству», «Інноваційний та інтерактивний курс IFES (Міжнародної фундації виборчих систем) із громадянської освіти для закладів вищої освіти (ЗВО) «Демократія: від теорії до практики», EMPOWER – «Encouraging migrant women to seize their potential and opportunities in the world of entrepreneurship» (ERASMUS +), Silver Entrepreneurs – «Entrepreneurship

Simulation Program for Silver Economy in Central Baltic» (INTERREG Central Baltic Program, Project ID: CB0100047), NEARVET – «Network of Excellence in Applied Research» (ERASMUS +).

Якісна підготовка фахівців європейського рівня здійснюється в інституті також в рамках міжнародної практики студентів. Студенти інституту, що навчаються за спеціальностями «Туризм», «Готельно-ресторанна справа», «Харчові технології», «Міжнародні економічні відносини», «Менеджмент» та інших проходять міжнародну виробничу практику в готельних комплексах, компаніях Болгарії, Греції, Італії, Німеччини, Словаччини, Туреччини, Чехії.

У рамках єдиної системи підготовки висококваліфікованих фахівців інститут всебічно сприяє активізації науково-дослідної роботи студентів. Різними формами цієї роботи охоплено більше двох тисяч студентів. В інституті працюють 8 дискусійних клубів, 21 науковий гурток та наукова студія. Щорічно проводяться студентські науково-практичні конференції різного рівня, фестивалі студентської науки, конкурси, олімпіади, вікторини, форум-квести, семінари, круглі столи. Активна діяльність студентського наукового товариства «ВАТРА» сприяє всебічному розвитку пошукової, дослідницької, наукової та творчої діяльності студентів. Студенти ВТЕІ є активними учасниками численних конкурсів, олімпіад, де здобувають перемоги.

У 2007 році в інституті започатковано випуск збірника студентських наукових праць «Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА». На сьогодні вийшло друком 178 випусків Вісника СНТ «ВАТРА» з одноосібними науковими статтями здобувачів освітніх ступенів «магістр», «бакалавр» та збірниками тез доповідей.

Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету пройшов довгий і складний шлях, який був позначений вагомими досягненнями в усіх напрямках його діяльності, та на сьогодні має всі умови, необхідні для підтвердження свого авторитету та подальшого розвитку.

ЗМІСТ

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА ТА РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

- Богацька Н. М.**, канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО
ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ..... 13**
- Гарбар В. А.**, канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В
УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ..... 25**
- Красняк О. П.**, канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ: ОСНОВНІ
ПІДХОДИ ТА ФАКТОРИ ВПЛИВУ..... 32**
- Кульганік О. М.**, канд. екон. наук
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ДІАГНОСТИКА ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЇ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА..... 38**
- Мельничук О. П.**, канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІТИЧНИХ РОЗРАХУНКІВ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ
ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ..... 47**
- Непиталюк А. В.**, доктор філософії з економіки
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНА ДИНАМІКА КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ,
СХІДНОЇ ЄВРОПИ І БАЛТІЇ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ: ДОСВІД
КОМПАРАТИВНОГО АНАЛІЗУ..... 52**
- Осіпова Л. В.**, канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**МАТЕРІАЛЬНИЙ ДОБРОБУТ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ: СТРУКТУРА ТА
ДИНАМІКА..... 61**
- Павлюк Т. І.**, канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЖИТЛОВОГО СУБСИДЮВАННЯ..... 75
- Хачатрян В. В.**, д-р екон. наук, професор
Стратійчук В. М., доктор філософії з економіки
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ БІЗНЕС-ПЛАНУ ПІДПРИЄМСТВА:
ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД ТА МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА..... 84**
-

СУЧАСНА ПАРАДИГМА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПУБЛІЧНО- ВЛАДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Бабчинська О. І., д-р. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	93
Бондар В. О. Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	104
Бондарчук Л. В., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....	112
Горшков М. А. Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ФОРМУВАННЯ МІСІЇ ТА МЕТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	119
Заюков І. В., д-р екон. наук, доцент Мацюк В.А., здобувач освітнього ступеня «бакалавр» Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ УКРАЇНИ ТОВАРАМИ В СУЧАСНИХ ВІЙСЬКОВИХ УМОВАХ В СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ.....	126
Іванченко Г. В., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ПУБЛІЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	140
Ковтун Е. О., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	148
Корж Н. В., д-р. екон. наук, професор Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ЦІННІСНИЙ ПІДХІД ДО ПРОЄКТУВАННЯ SMART ТУРИСТИЧНИХ СИСТЕМ.....	155
Лозовський О. М., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НА РИНКУ.....	164

Махначова Н. М., канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ФОРМУВАННЯ ЗГУРТОВАНОЇ ДЕРЖАВИ ЯК ПРІОРИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ
ПОЛІТИКИ..... 174**

Ніколіна І. І., канд. наук з держ. управління, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ВІДЗЕРКАЛЕННЯ ЦИФРОВОГО ПОСТУПУ УКРАЇНИ В
МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГАХ..... 180**

Семенюк І. Ю., канд. екон. наук
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЖІНОЧОГО
ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ПОДОЛАННЯ ВОЄННИХ
ВИКЛИКІВ..... 187**

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО, КОНТРОЛЬНОГО ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Гладій І. О., канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**НОРМАТИВНИЙ МЕТОД КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ
ПРОДУКЦІЇ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ 194**

Даценко Г. В., д-р. екон. наук, професор
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРОЦЕДУРИ ПОДАТКОВИЙ
ДЬЮ – ДИЛІДЖЕНС..... 199**

Китайчук Т. Г., канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ПРОБЛЕМИ ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНКИ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ..... 207

Копчикова І. В., канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**РОЛЬ ТОРГОВЕЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ПІДПРИЄМСТВА..... 215**

Крупельницька І. Г., канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ЛІКВІДНІСТЬ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ та банківської системи: ОЦІНКА
ТА ОСОБЛИВОСТІ..... 220**

Кудирко О. М., канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НАРКОТИЧНИХ
ЗАСОБІВ НА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ..... 227**

Лобачева І. Ф., канд. пед. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
АНАЛІЗ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ..... 235

Майстер Л. А., канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**КРЕДИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА:
АНАЛІЗ ОБЛІКОВИХ ПОЛОЖЕНЬ 246**

Покинтьчереда В. В., канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ТЕХНОЛОГІЯ БЛОКЧЕЙН: ПЕРСПЕКТИВИ ТА МОЖЛИВОСТІ
ЗАСТОСУВАННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ..... 252**

ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Абдуллаєва А. Є., канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ
КРАЇНИ..... 258**

Гатаулліна Е. І., канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ОЦІНКА ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ ТА ЙОГО ПРОБЛЕМАТИКА..... 264

Замкова Н. Л., д-р філос. наук, професор
Гнидюк І. В., канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ
СЬОГОДЕННЯ..... 272**

Маршук Л. М., канд. екон. наук
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**АНАЛІЗ РЕГІОНАЛЬНОЇ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ (НА ПРИКЛАДІ
ВІННИЦЬКОГО РЕГІОНУ)..... 280**

Нікітішин А. О., д-р екон. наук, професор
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
Пасічний М. Д., д-р екон. наук, професор
Державний торговельно-економічний університет
**ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМІВ ОПОДАТКУВАННЯ В
УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ЦИКЛІЧНОСТІ 286**

Прутська О. О., д-р екон. наук, професор
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА В ПЕРІОД
ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ..... 290**

Романовська Ю. А., канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ... 301

Чернега В. В.
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ОСОБЛИВІ ВИДИ МИТА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ..... 307

ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАУЦІ, ОСВІТІ, ЕКОНОМІЦІ

- Гусак Л. П., канд. пед. наук, доцент**
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ
ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ 314**
- Гуральник А. Б., канд. техн. наук**
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ВИКОРИСТАННЯ НЕЙРОМЕРЕЖ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ В
НАУЦІ ТА ЕКОНОМІЦІ..... 320**
- Добровольська Н. В., канд. пед. наук, доцент**
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МОДЕЛЮВАННЯ ОЦІНКИ РИЗИКІВ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА..... 331**
- Merinova S. V., PhD in Economics**
Vinnitsia Institute of Trade and Economics of SUTE
**FEATURES OF THE IMPLEMENTATION OF INFORMATION SYSTEMS AT
ENTERPRISES..... 337**
- Радзіховська Л. М., канд. пед. наук., доцент**
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ЗАСТОСУВАННЯ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ОЦІНЮВАННІ
ІНВЕСТИЦІЙНОГО РИЗИКУ..... 343**
- Романюк В. В., д-р техн. наук, професор**
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ІГРИ З НУЛЬОВОЮ СУМОЮ У ФОРМІ ДИСКРЕТНИХ БЕЗШУМНИХ
ДУЕЛЕЙ З ЛІНІЙНИМИ ФУНКЦІЯМИ ВЛУЧНОСТІ..... 350**
- Яремко С. А., канд. техн. наук, доцент**
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**РОЗРОБКА ІНТЕРАКТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАННЯМ
НА ОСНОВІ ЕЛЕКТРОННОГО ОСОБИСТОГО КАБІНЕТУ ВИКЛАДАЧА... 358**

3. Мартинова Л.Б. Соціальна політика України в контексті забезпечення конкурентних переваг людського потенціалу. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2017. № 1 (9). С. 127–134.

4. Мартинова Л.Б., Юрчик І.Б. Особливості соціальної політики в сучасних умовах. *Регіональна бізнес-економіка та управління*. 2019. № 4/1 (64). С. 126–131.

5. Осіпова Л., Грицик Н. Фінансування соціального забезпечення в умовах децентралізації. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 3 (13). С. 10–15.

6. Осіпова Л.В. Особливості соціального забезпечення в умовах глобалізації економічного простору. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 1. С. 78–83.

7. Павлюк Т., Юрчик І. Система соціального захисту найбільш вразливих верств населення в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-63>

8. Соціальна політика / за заг. ред. В.М. Пічі та Я.Б. Турчин. Львів : Новий світ, 2018. 318 с.

9. Чанишева Г.М. Соціальна політика: поняття, цілі та правове забезпечення. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 11. С. 80–85.

УДК 330.332.1

Красняк О. П., канд. екон. наук, доцент

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-1645-1431>

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ:

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ТА ФАКТОРИ ВПЛИВУ

У статті досліджено основні підходи до визначення поняття та оцінки інвестиційної привабливості економіки. Встановлено основні фактори впливу на інвестиційну привабливість країни. Узагальнено основні питання щодо

залучення інвестицій в національну економіку, стан інвестиційної привабливості України за міжнародною оцінкою, напрями підвищення інвестиційної привабливості економіки.

Ключові слова: *інвестиційна привабливість, іноземні інвестиції, міжнародний рейтинг, інвестиційний клімат.*

Постановка проблеми. Іноземні інвестиції, як відомо, є фактором економічного зростання, є додатковим джерелом інвестиційного капіталу у виробництво товарів і послуг у країні, що супроводжується передачею технологій, ноу-хау. В умовах глобалізації зі збільшенням масштабів міжнародного руху капіталу зростає роль інвестицій як важливого чинника економічного розвитку.

Інвестиційна привабливість регіону, виступаючи основним індикатором, що формує інвестиційний клімат, визначає умови для реалізації інвестиційної політики країни та виступає якісним показником реалізації інвестиційної політики на сучасному етапі. Масштабна війна стала новим фактором впливу на рівень ділової активності та інвестиційний клімат в Україні, та на цьому етапі розвитку інвестиції надзвичайно важливі для країн, оскільки вони сприяють зростанню бізнесу та притоку капіталу в країну.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значну увагу до поняття інвестиційної привабливості економіки приділяли у своїх працях вітчизняні та зарубіжні науковці, такі як: С.І. Вакаріна, С.В., Коссова В.В., Дж Брегхема, А.П. Гайдучський, М. Фрідмен, І.М. Новак та інші, проте питання залишається досі актуальним та дискусійним.

Під час проведення оцінки інвестиційної привабливості країни, як зазначає Н.Цопа, слід врахувати сукупності політичних, правових, економічних та соціальних умов, що забезпечують інвестиційну діяльність вітчизняних та зарубіжних інвесторів, з урахуванням факторів: політико-правового середовища, економічного середовища, соціально-культурного середовища, ресурсів, інфраструктури, екології [1, с.58]

І.В. Нападовська наголошує, що інвестиційна привабливість - це

сукупність потенційних варіантів вкладання коштів з ціллю отримання економічних вигід у майбутньому як наслідок результатів минулої господарської діяльності потенційного об'єкта інвестування, що суб'єктивно оцінюється інвестором [2, с. 57].

О. Маслак, В. Таловер зазначають, що інвестиційна привабливість це комплекс різноманітних факторів, перелік яких і вага яких може змінюватись в залежності від цілей інвесторів, виробничо-технічних особливостей об'єкта інвестування, його економічного розвитку у минулому, на теперішній час, а також очікуваного у майбутньому [3, с. 52]

Г. Ігольников та Є. Патрушева наголошують, що інвестиційна привабливість – це гарантоване надійне і своєчасне досягнення цілей інвестора на базі економічних результатів діяльності даного інвестора [4].

Аналіз досліджень та публікацій свідчать про значний інтерес до інвестиційної привабливості як економічної категорії та різноплановість факторів впливу.

Метою статті є визначити основні підходи та продемонструвати зміст факторів, що впливають на інвестиційну привабливість країни, з метою вибору та оцінки оптимальних напрямів її розвитку.

Виклад основного матеріалу. Інвестиційна привабливість є важливим чинником активізації інвестиційних процесів. Високий рівень інвестиційної привабливості забезпечує стабільність надходження в країну інвестиційного капіталу, додаткові надходження до державного бюджету, покращення внутрішнього соціального середовища.

Чинниками інвестиційної привабливості країни є переважно певні макроекономічні показники розвиненості країни загалом, що залежать від розвитку технологій, рівня життя та багатьох інших, пов'язаних між собою параметрами, поєднуючи які можна скласти цілісну картину інвестиційної привабливості тієї чи іншої країни чи регіону.

До факторів належать: фактор ризику; рівень економічного зростання; політична стабільність; розміри ринку; залежність від іноземної допомоги; розміри зовнішнього боргу; конвертованість валюти; рівень внутрішніх накопичень; рівень розвитку інфраструктури.

Суттєвою особливістю системи управління інвестиційними ризиками є врахування фактору ризику в інвестиційних розрахунках, зокрема в об'єктивній оцінці його рівня з метою забезпечення формування необхідної дохідності інвестиційних операцій та розробки системи заходів, які дадуть змогу мінімізувати його негативні фінансові наслідки для інвестиційної діяльності підприємства ЗЕД [5].

Світова економіка різко змінилась протягом останніх років. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) відігравали важливу роль у регіональних економічних розробках як у розвинених країнах, так і в країнах, що розвиваються, як джерела фінансів, технологій та інновацій, управління, навичок праці та конкуренції [6].

Від рівня розвитку та стану цих факторів залежить практично все життя економіки будь-якої країни.

В Україні питання інвестиційної привабливості є предметом європейського дослідження Бізнес Асоціації (EVA) яка заснована в 1999 році за підтримки Європейської Комісії в Україні. Індекс інвестиційної привабливості EVA визначається на основі експертизи перших в Асоціації компаній-учасниць і розраховується кілька разів на рік [7].

Неодмінний показник індексу інвестиційної привабливості України за перше півріччя 2022 року через масштабну війну впав на пів пункту і досяг 2,17 бала з 5 можливих. Це найнижче значення з 2013 року. Про це свідчать дослідження Європейської Бізнес Асоціації. На кінець 2021 року індекс становив 2,73 бала. Для порівняння, в активний період пандемії Covid-19 індекс знизився до 2,4 пункту, що залишається найнижчим значенням за весь період дослідження. Оцінка поточного стану інвестиційного клімату залишається найнижчою серед усіх компонентів Індексу. В Бізнес Асоціація підкреслили, що піврічна оцінка динаміки інвестиційного середовища також значно погіршилася. Слід зазначити, що 79% інвесторів бачать негативний рух, а 17% вважають, що бізнес-середовище суттєво не змінилося. Прогноз на наступні місяців буде трохи кращим. Лише 38% очікують, що ситуація буде

погіршуватися, тоді як 36% вважають, що інвестиційне середовище не зазнає істотних змін, а 26% очікують покращення ситуації. Водночас, незважаючи на війну, 91% компаній асоціації планують продовжувати працювати на українському ринку, а 55% з них інвестуватимуть в Україну навіть у воєнний час [8].

На друге півріччя 2022 року показник індексу інвестиційної привабливості України склав 2,48 бали. Незважаючи на війну, 99% компаній Асоціації планують продовжувати працювати на українському ринку в 2023 році, а 63% з них інвестуватимуть в Україну навіть під час війни. Водночас лише 17% вважають, що нові інвестори в Україні будуть вигідними. Масштабне військове вторгнення Росії в Україну продовжує очолювати список факторів, що впливають на інвестиційний клімат.

Б. Данилишин зазначає, низький рівень інвестування обмежує продуктивність економіки та ефективне використання її потенціалу, і, як наслідок, визначає низькі довгострокові темпи її економічного зростання [9].

Незважаючи на війну, Україна залишається привабливим ринком для іноземних інвесторів. Проте під час повномасштабної війни іноземні й українські компанії анонсували багато інвестиційних проєктів.

За даними Мінекономіки, протягом місяця, на початку жовтня 2022 року, на платформу Advantage Ukraine, яку презентував президент України Володимир Зеленський, надійшло понад 250 заявок. В грудні кількість пропозицій подвоїлася на понад 500 запитів щодо можливостей інвестування в Україні, а також пропозицій проєктів та торгівельної співпраці [10].

Сьогодні, багато країн цивілізованого світу оголосили про свій намір взяти участь у відбудові України після війни, відкриваючи перспективу стати членом Європейського Союзу. Це, безперечно, додасть впевненості у завтрашньому дні, але національна економіка має запрацювати вже зараз.

Тому інвестиції є одним із ключових чинників розвитку економічного відновлення країни. Наша держава має значний потенціал для залучення інвестицій, зокрема щодо розвиненої інфраструктури, доступу до ринку та передових технологій.

Україна має великий інвестиційний потенціал, особливо в таких секторах економіки, як переробка сільськогосподарської продукції, виробництво будівельних матеріалів, логістика, декарбонізація та зелені технології, а також транспорт і машинобудування, тобто є привабливою для іноземних інвесторів. Тому інвестиції відіграють важливу роль у зміцненні української економіки та забезпеченні її зростання.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Інвестиційна привабливість України, безумовно, є однією з головних тем як теоретичного, так і практичного характеру, оскільки від цього багато в чому залежить інтенсивність розвитку, а також спрямованість всіх галузей економіки. Виходячи з проведених досліджень, можна стверджувати, що для підвищення інвестиційної привабливості України необхідно розробити стабільну державну політику у сфері іноземного інвестування, яка є довгостроково розрахованою з урахуванням національних цілей і пріоритетів. Потрібно прагнути створити сприятливий інвестиційний клімат не лише для іноземних інвесторів, а й для своїх власних.

Список використаних джерел:

1. Цопа Н.В. Особливості оцінки інвестиційної привабливості регіонів. *Науковий вісник : Фінанси, банки, інвестиції*. 2017. №1. С. 56-59.
2. Нападовська І.В. Теоретичні та методичні аспекти дослідження інвестиційної привабливості України. *Вісник ДонДует*. №4(28). 2005. С.55-61.
3. Маслак О.І., Таловер В.А. Комплексна оцінка інвестиційної привабливості країни. *Економічний форум*. 2016. №3. С. 51-59.
4. Панухник О. В. Війна та український бізнес. Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах. 2022. С. 32–34. URL: <https://cutt.ly/R6koKHf>
5. Супрун С.Д, Хачатрян В.В. Особливості управління інвестиційними ризиками на підприємствах ЗЕД. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/62.pdf

6. Мельничук О.П., Доценко І.О. Сучасні тенденції міжнародної інвестиційної діяльності. URL: http://bses.in.ua/journals/2019/40_2019/5.pdf
7. Європейська Бізнес Асоціація. URL: <https://eba.com.ua/research/doslidzhennya-ta-analyyka/>
8. Індекс інвестиційної привабливості України через війну сягнув мінімуму з 2013 року. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/08/8/690164/>
9. Данилишин Б. Щодо стану інвестиційних процесів в економіці України та шляхів їх активізації. URL: https://lb.ua/blog/bogdan_danylysyn/503439_shchodo_stanu_investitsiynih_protseviv.html
10. Інвестування в Україну під час війни. URL: <https://trans.info/ua/investuvannya-v-ukrayinu-pid-chas-viyny-327240>

УДК 005.511

Кульганік О. М., канд. екон. наук

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-2276-1161>

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ДІАГНОСТИКА ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У статті досліджено особливості логістики міжнародної діяльності експортних операцій в умовах війни. Обґрунтовано експортні можливості України зернових та зернобобових культурах за 2022-2023 рр. Здійснено моніторинг експортних операцій логістичної діяльності в процесі управління міжнародної конкурентоспроможності ДП «Тегра Україна ЛТД». Встановлено, що конкурентоспроможність підприємства можна визначати як спроможність підприємства краще забезпечувати пропозицію товарів чи послуг, порівняно із конкурентами, за рахунок надання товарам чи послугам диференційованих властивостей за умов дотримання стандартів якості.

Ключові слова: логістична діяльність, експорт, конкурентоспроможність, міжнародний ринок, митний контроль.

Наукове видання

***СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ
ТА ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ***

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
XI Міжнародної науково-практичної конференції**

25 вересня 2023 року

Частина I

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 2023 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 21,21.
Обл.-вид. арк. 16,45. Тираж . Зам. №

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25